

KERETIN KAIVOSTORNI, Outokumpu
Tarkastuskertomus 27.5. 1999

Suoritimme kaivostornin tarkastuksen yhdessä Outokumpu Oyj:n ja Pohjois-Karjalan Museon edustajien kanssa (Timo Sipi ja Juhani Turunen sekä Pirjo Karinen)

Ympäristöministeriö on vahvistanut 27.1.1998 Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen antaman suojelupäätöksen. Tornin omistaja, Outokumpu Oyj on vaatinut valtiota korvaamaan käytöstä poistuneen kaivostornin säilyttämisestä johtuvia kustannuksia. Tornin ympärillä olleet tuotanto- ym rakennukset on purettu ja tornin ympäristössä on tehty maastotöitä, joilla on peitetty kaivostoiminnan aiheuttamia maastovaurioita. Maisemointityöt ovat vielä kesken. Kaivostorni sijaitsee ns. liukupinnalla, jossa sortumavaara ei kuitenkaan ole vakava.

Tarkastimme 96 m korkean tornin ulkopuolelta näköhavaintoja tehden ja sisäpuolelta torniin kiipeämällä.

Yleispiirteinen vauriotarkastelu

Liukuvalumenetelmällä tehdyn betonitornin ja -siilojen tyyppivauriona on liian ohuen suojabetonin peittämien terästen ruostuminen ja siitä aiheutunut betonipinnan "korkkaaminen". Näitä vaurioita on ulkopinnoissa enemmän -erityisesti aukkojen pielissä- ja sisäpinnoissa vähemmän. Murskaamon alla oleva murskesiilo on vaurioitunut pahimmin malmin rikki- ym pitoisuuksien vuoksi. Vauriokenttä on vahvistettu vanteilla jo 1966 ja suojattu betonimanttelilla, joka on myös jo pahasti rappeutunut.

Tornin sisäpuolinen rautaporras on pääosin kunnossa ja kestää kevyen huoltokäytön. Alin porrasmousu on poistettu.

Ikkunoiden kunto on huono. Puitteet puuttuvat monista ikkuna-aukoista kokonaan ja monet ovat osiin hajonneita. Lahoviat ovat yleisiä ja lasit puuttuvat monista ikkunoista tai ovat rikki. Ilkivallan jälkiä on paljon.

Suojelun toteuttamiseksi vaadittavat korjaustyöt !

Tornille ei ole näköpiirissä mitään käyttöä. Korjaus- ja huoltotoimet ovat siten tarpeen vain säilymisen turvaamiseksi. Torni on ennen muuta paikalla 1953-89 olleen kaivostoiminnan muistomerkki, joka samalla näkyy laajalle Outokummun maisemassa ja siten kuvastaa paikkakunnan ja kaivoksen historiaa.

Rakennus on kunnostettavissa samankaltaisin toimin, joita sovelletaan muidenkin samanikäisten betonirakenteiden korjauksessa. Karun betonirakenteen tarvittavien korjaustöiden viimeistelyaste voi olla melko karkea. Ulkopuolisten pääsy torniin voidaan estää aitaamalla se ja sulkemalla sisäänpääsyaukot. Torniin pääsy on syytä rajoittaa poikkeustapauksiin ja huoltotöihin. Säilyttäminen edellyttää nähdäksemme seuraavia toimenpiteitä ja niitä edeltäen yksityiskohtaista vauriokartoitusta. Ins. tsto Pöysälä & Sandbergin tekemää yleispiirteistä kuntoarviota ja toimenpide-ehdotusta on syvennettävä.

-Tornin ja siilojen vesikattojen katteet on uusittava ja rakenteet tarvittavilta osin korjattava.

-Tornin seinien ulkopuolinen korjaus: esiintulleiden raudoitteiden ruosteen poisto, piikkaus syvemmälle, suojaus ja kolojen betonipaikkaus. Tämä koskee myös ikkuna-aukkojen ulkopieliä.

-Murskesiilon 1966 korjatun "pullistuman" teräsvanteiden ja vetotankojen kunto on tarkistettava ja tehtävä niissä tarvittava ruosteenpoisto ja suojaus. Tarvittaessa on sidontaa vanteilla ja vetotangoilla lisättävä. Vauriokohta on pinnasta betonoitava. Pullistuma voidaan säilyttää tai sitä voi tarvittaessa jopa lisätä.

-Ikkunat joko korjataan ja paikoin uusitaan nykymallisiksi kiinnittäen ne ruuveilla karmeihin tai aukot peitetään valoa läpäisevällä materiaalilla (laminoitu lasi, polykarbonaatti, verkko tms).

-Rautaporras kunnostetaan paikkakorjauksena turvallisuuden takaamiseksi. Kerrostasot varustetaan suojakaiteilla ja siivotaan.

-Tornin ja siilojen tuulettuminen ratkaistaan korjauksen yhteydessä.

Välttämättömyyskorjausten kustannustasosta emme osaa antaa arviota. Pöysälä & Sandberg OY:n 1995 tekemä kustannusarvio on 4,8 milj. mk. Korjaus voidaan pelkkää säilymistä silmälläpitäen tehdä vähemminkin toimenpitein mutta kustannustaso lienee em. arvion luokkaa.

Tornin ensisijainen merkitys suojelukohteena liittyy muiden rakennusten purkamisen jälkeen sen asemaan Outokummun maisemassa. Tornin rakenteellinen kunto on sellainen, että sen säilyttäminen esim. 25 vuoden perspektiivillä on aivan mahdollista edelläkuvattujen korjaustoimenpiteiden jälkeen. Sen jälkeen suojelun tarkoituksenmukaisuus voitaisiin harkita uudestaan.

Emme tässä ota kantaa Outokumpu Oyj:n korvausvaatimukseen.

Pekka Kärki
osastonjohtaja

Erkki Mäkiö
arkkitehti

tiedoksi:

- Outokumpu Oyj / Timo Sipi, Eero Soininen
- Ympäristöministeriö/ Satu-Kaarina Virtala
- Museovirasto, hallinto-osasto
- Pohjois-Karjalan Museo/Plrjo Karinen